

Però com a nom de lloc català ens ho explicariem més completament si hagués pres alguna accepció més susceptible de quedar estereotipada en toponímia; ço que no ha estat assenyalat pels romanistes, però que degué existir en català, en el sentit de 'molí fariner'.⁵ També amb sufix complex: *molín farnaretz* en un doc. del S. xv (RLR XLII, 403); però així mateix FARINARIUM 'molí' el trobo ja en un doc. belga de l'a. 707 (Tournay): «adjacentiis, apendiciis, *farinariis*, mansionilibus» [fr. ant. *maisnil, Ménil*] (colle. Moreau I, 4).¹⁰

Venia ja de més amunt, «*farinarium*: molendinum» o «pars molendini» en el *Polyptichum Remensis* i en la Llei Sàlica (XXIV; XXXIII, 3); i en un gloss. grecollatí —per tant de data arcaica—: el Glossarium *Philoxeni*, on va traduït ἀλευρώων.¹ Però DuC, IV, 415¹⁵ n'ha registrat testimonis clars en massa, tant en la forma *farinarium* com *farinarius*, en *Traditiones Fuldenses*, *Acta Sanctorum*, *Histoire de Montmorency* etc.; en particular, p. ex.: «terra arabili vineis, pratis et *farinario uno*» en una carta de 985 del Duc Guillem²⁰ d'Aquitània; en les *Histoires de Meaux* (Seine-et-Marne): a. 632: «*farinarium unum qui est super fluvium Mâternam, ad Pontem Rapidum*», «*farinarium situm in Brieto super fluviolum Alba*» etc.

Hi ha també el gall. *farneiro* (justament amb la mateixa síncope del nostre NL) si bé Krüger el troba a Sanàbria amb el sign. evolucionat en 'tremuja de molí' («mühltrichter»), que potser ja era el de la llei Sàlica.

FARNERS. El lloc català més conegut és el Castell de *Farners*, a La Selva situat 0h45 a l'OSO. de Sta. Coloma de *Farners*, dalt d'un turó que domina la vila (pron. *farnés* 1932, 1967 etc.).

MENCIONS ANT. Mj. S. XI: *Chastro de Farners*,³⁵ doc. sense data del temps de R. Bg. I (Balari, *Orig.*, 244 = *Li. Fe. Ma.* I, 214.77). Probablement és d'aquí un «Raimundí de *Farners*», que signa junt amb el bisbe de Girona, en una donació de terra de Pals al comte R. Berenguer I (*Li. Fe. Ma.* I, 411); 1111: «Guillem⁴⁰ R. de *Farners* (Villan., *Vi. Lit.* XII, 29); 1200: «S. Col. ad pedem *Castri de Farneris*» (Monsalvatje XVIII, 98); 1369: «*castri de Farnes*» (CCandi, *St. Hilari*, 153).

Com a determinatiu del nom de la vila, reitero el⁴⁵ que anota Casac. 1920, a Sta. Coloma mateix: «*santə kulómə*, i els forasters, de vegades: «s. k. də *farnés*». MENCIONS ANT. que contenen el determinatiu (la forma de les altres és adoztenada, i sense interès toponímic: 1245 «la escr. de consagració de la iglesia⁵⁰ de Sant Pere Cercada --- consignantole la igl. de *Santa Columba de Farineriis* que antes dice se llamaba de *Riu de Arenes*» (Villan., *Vi. Lit.* XIII, 27); 1362: «par. Ste. Columbe de *Farneriis*» (Alsus, 217); 1359: Santa Coloma de *Farners* (CoDoACA XII, 93); 1691: «Sta.⁵⁵ Columba de *Farneriis*» (Monsalv. XVIII). J. Millàs i Vallcrosa (que n'era fill) n'ha publicat c. 1960 una monografia històrica que no ha arribat a les meves mans, però que crec sense aportacions noves en toponomàstica.

HOMÒNIMS. (2) Antiga quadra del te. de Capolat (Bgd.) (*Enc. Cat.*). S. XI?, el Cpbr. del Cartulari de l'Acte Co. Sd.Urg. (que llegeixo jo mateix en aquell arxiu, 1963, xxxviii, 18.35) situa *Capolat* entre Castellar [del Riu] et *Farners*. 1099: «*ipsa* (Archeda) de *Farners* --- locum quod dicunt de *Farners*» afrs. de Sorba, en un doc. que llegeixo a l'Arxiu de Solsona. (3) El mapa del GGC, prov. Bna., p. 100, marca una masia *Farners* prop de Vallcebre; crec que s'ha de llegir *Ferners* en lloc de «perròquia *Ferrens* de Belcebre de Cerchs» en el cens de 1359 (CoDoACA XII, 67, d'allí a Capolat, 15 k. i grans serres entremig). (4) *Farners* mas de Camós (Gir. XLIV, 155, 157). (5) Unes quadres *Farners* te. Tordera, afr. S. d'un bosc d'aquest te.; 1216: en una concessió relativa a Hostalric signen junts «Rdus. de *Farners* i Guill. de St. Columba» (*Cart. de Roca-Rossa*, p. 124); i a. 1238 (*Cart. Rocarossa*, p. 210.8). (6) Cogn. *Farners* (AlcM) a 2 p. del cat. central, a Alcanar i Ciutadella; *Masfarnés* cogn. a. 1622, a Llívia.

ALTRES DERIV. Sa *Farnera*, illeta a la costa de Cadaqués, al N. de Port-Lligat (XLV, 16, 126). *Farneria*: notícies del S. XIV d'uns molins o deutes de molins de La *Farneria* de Barcelona (DAG.). Diu CCandi: «se començà nostra catedral en 1298 --- sa situació fou un tant diferent de l'anterior romànica: --- dues placetes dites de les Cireries i de la *Farneria*» (*Mi. Hi. Cat.* II, 193); cf. *Freneria* [S. XIII] DECAt IV, 109b19: què és l'originari?

³⁰ *Farnós*, Mas d'en ~ a la dena de la Llècua, que és la divisió més meridional del vast terme de Morella (xxvii, 170.11); *AlcM* registra el cogn. *Farnós* com a propi de la zona Ebre-Maestrat en 8 pobles només d'allí: prolongació de FARINOSUS, mot doc. ja com a nom d'un mal en la *Veterinaria* de Vegeci (S. IV). *Farnal*: Torrent de *Farnal*, Fonts de *Farnal*, afl. dr. del r. Brugent, te. Amer. (XLV, 85,87,9): probablement FONTE, TORRENTE FARINALE 'd'aigua espessa, com farinosa'; en tot cas la geografia prova ja que no té res a veure amb *Farnals* i congèneres de l'article precedent.

¹ Derivat de ἀλευρον 'farina'. Com que aqueix derivat no figura en els dicc. grecs clàssics, Forcellini (s. v.) conjectura aprox. «*farinaio*: locus in quo farina asservatur». Però crec que així mateix, seria 'molí fariner'. Rohlfs (*Wb. d. unterital. Gräzität*, § 91) registra *alevronno* en el grec de Bova (si bé ell ho ha entès com a verb).

-Faro, Vin ~, V. Vinjaro
La Farrès, V. Fares Farrúbio, V. Font-rubí, s. v. Font (27)

FARRUNGO, Morro ~

Partida del terme de Confrides (Marina val.) (xxxv, 27.1).

ETIM. Possiblement és una forma mossàrab derivada del llatí FURUNCULUM 'floronco', 'bony que es⁶⁰ forma en una tòria de vinya', 'tumor' (DECAt IV,